

Спортивні ігри у професійному становленні студентів економічного профілю

Остапенко Ю. О., Остапенко В. В.

Сумський державний університет

Анотація. Для ефективного розвитку системи фізичного виховання, підготовки студентської молоді до майбутньої професійної діяльності необхідне посилення якості навчального процесу з професійно-прикладної фізичної підготовки. Одним із напрямів покращення процесу ППФП є формування нових підходів, з використанням популярних спортивних ігор, які сприяють розвитку фізичних і психофізіологічних якостей, необхідних у майбутній професійній діяльності. **Мета дослідження** полягає у визначенні мотиваційних інтересів студентів до занять спортивними іграми, та особливостей впливу ігрових видів спорту на розвиток професійно важливих фізичних і психофізіологічних якостей у процесі навчання студентів. **Матеріал та методи дослідження.** Методом анкетування визначено мотиваційні інтереси студентів I - IV курсів до занять спортивними іграми. Для визначення ефективності впливу занять спортивними іграми на розвиток професійно важливих фізичних і психофізіологічних якостей нами досліджувалися три групи спортсменів, які займаються різними ігровими видами спорту і група фахівців економічних спеціальностей у кількості 15 чол., стаж роботи яких, складає більше 10 років. Група студентів, яка займається баскетболом, нараховувала 12 осіб, волейболом 14, футболом 11. Для визначення контрольних результатів з фізичної підготовленості нами використовувалися наступні: вис на зігнутих руках, піднімання тулуба з положення лежачі, перехресні рухи руками. Реєстрація результатів за психофізіологічними тестами: проста зорово-моторна реакція, зорово – моторна реакція вибору, кількість набраних знаків за тестом «Stamina» відбувалася на комп'ютерному діагностичному комплексі «НС – Психотест». Критерієм для оцінки позитивного впливу занять спортивними іграми стало порівняння отриманих показників з фізичної і психофізіологічної підготовки студентів, які займаються ігровими видами спорту з результатами тестування досвідчених фахівців економічного профілю. **Результати дослідження.** Порівняльний аналіз підсумкових результатів тестування фізичних і психофізіологічних якостей студентів, які займаються ігровими видами спорту і фахівців економічного напрямку, переконливо вказує на доцільність використання засобів спортивних ігор у процесі підготовки до майбутньої професійної діяльності. **Висновки.** Визначено позитивну динаміку змін показників у зацікавленості до занять спортивними іграми студентів у закладі вищої освіти. Кількість студентів, які бажають займатися бадмінтоном, збільшилася у порівнянні з 2018 н.р. на 1,36 %, баскетболом – на 5,18 %, волейболом – на 4,53 %, гандболом – на 1,89 %, кількість бажаючих займатися футболом – зросла на 10,58 %. Порівняльний аналіз результатів дослідження фізичної і психофізіологічної підготовленості студентів, які займаються ігровими видами спорту з модельними результатами спеціалістів, дає можливість стверджувати про доцільність використання спортивних ігор та їх елементів у процесі фізичного виховання студентів та буде сприяти якісній, більш ефективній професійній підготовці майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Ключові слова: спортивні ігри; фізичне виховання; фізичні і психофізіологічні якості; студенти.

Вступ. Впровадження європейських стандартів навчання, соціально-економічні зміни, вимагають негайної реорганізації фізичного розвитку, підвищення рівня

системи професійної освіти України, яка має забезпечити кожному студенту можливість для гармонійного, духовного і фізичного розвитку, підвищення рівня життєдіяльності, який відповідає сучасним світовим стандартам.

Збереження і зміцнення здоров'я студентів сьогодні є невід'ємною складовою частиною процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти України.

Глобальна інформатизація, комп'ютеризація сучасного суспільства, обмеження рухової активності призвела до критичного зниження рівня фізичного здоров'я студентської молоді, тому завдання сучасної системи фізичного виховання полягає у підвищенні рівня фізичного здоров'я, фізичної підготовленості і працездатності, на основі більш ефективної реалізації традиційних засобів фізичного виховання.

Перед викладачами кафедр фізичного виховання недостатньо вирішено завдання, зробити активну рухову діяльність більш осмисленою, цілеспрямованою, яка відповідає майбутній професійній діяльності, підготовки студента до сучасних соціальних умов життя. Одним із важливих чинників підвищення інтересу студентів до занять руховою активністю є можливість вибору її видів, де перевага зазвичай віддається спортивним іграм.

Водночас, не можна недооцінювати значення ігрових видів спорту у фізичному вихованні, адже гра ще з дитячого віку є основним видом діяльності, засобом підготовки до життя і праці. Урахування індивідуальних потреб до вибору форм рухової активності є одним із істотних факторів у формуванні мотивації до систематичних занять фізичною культурою, оздоровлення, професійного становлення майбутнього фахівця.

У цьому контексті дослідження мотиваційних інтересів студентів до занять спортивними іграми, особливостей впливу ігрових видів спорту на розвиток професійно важливих якостей у процесі навчання в закладах вищої освіти є актуальним і потребує подальшого дослідження.

За даними вітчизняних дослідників (Футорний, & Рудницький, 2013) 90 % студентської молоді мають відхилення у стані здоров'я, більше 50 % студентів мають низький рівень фізичної

підготовленості (Дубинська, 2014; Остапенко, 2015), а більше половини студентів закладів вищої освіти фізично не спроможні якісно працювати з тією інтенсивністю, якої вимагають ринкові умови життя. Ряд авторів, зокрема (Грибан, 2014; Пилипей, & Шаповал, 2013; Круцевич, Пангелова 2016; В. В. Остапенко, & Ю. О. Остапенко, 2019) відмічають, що діюча в наш час організація фізичного виховання у вузах малоефективна, не задовольняє природну біологічну потребу студентської молоді в руховій активності, не забезпечує студентів необхідним рівнем здоров'я, не в змозі ефективно впливати на підвищення рівня психофізіологічної та професійної готовності майбутніх випускників до майбутньої виробничої діяльності та подальшого життя і потребує вдосконалення. Авторами (Пилипей, & Шаповал, 2013; Грибан, 2014; Круцевич, & Пангелова, 2016) доведено про рушійну силу рухової активності, недолік якої призводить до зниження загальної і розумової працездатності, швидкої стомлюваності, підвищення нервово-емоційного збудження, концентрації уваги, мобільності нервових процесів.

Ключову роль у професійному становленні майбутнього фахівця відіграє процес фізичного виховання, до змісту якого входять програми з ігрових видів спорту. В умовах сьогодення у закладах вищої освіти спостерігається свідоме прагнення до вільного вибору рухової активності, зокрема спортивними іграми.

Заняття спортивними іграми сприяють гармонійному розвитку особистості, відрізняються від інших видів спорту (Горобей, Чалий, Дерябкіна, & Самійленко, 2018), високою емоційністю при проведенні практичних занять, непередбаченою зміною ігрових ситуацій, доступністю, різнобічністю впливу навантаження на організм тих, хто займається. Спортивні ігри, як засіб фізичного виховання отримав широке практичне використання в закладах вищої освіти.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичного виховання і спорту на 2016-2021 рр. Міністерства освіти, молоді та спорту за темою: «Професійно-прикладна фізична підготовка студентів» (N0116U006733).

Мета роботи. Полягає у визначенні мотиваційних інтересів студентів до занять спортивними іграми, та особливостей впливу ігрових видів спорту на розвиток професійно важливих фізичних і психофізіологічних якостей у процесі навчання студентів.

Завдання дослідження:

1. Визначити роль спортивних ігор у житті і професійному становленні студентів.
2. Проаналізувати результати щорічного опитування студентів СумДУ, щодо занять спортивними іграми.
3. Здійснити порівняльний аналіз показників з фізичної і психофізіологічної підготовленості студентів, які займаються ігровими видами спорту з модельними показниками фахівців економічного напрямку.

Матеріал і методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, соціологічні, педагогічні, психофізіологічні методи (комп'ютерний діагностичний комплекс «НС-психотест»), методи математичної статистики.

Для визначення мотиваційних інтересів студентів до занять спортивними іграми нами проведено щорічне опитування студентів I-IV курсу Сумського державного університету.

Для визначення ефективності впливу занять спортивними іграми на розвиток професійно важливих фізичних і психофізіологічних якостей нами досліджувалися студенти економічного профілю, які займаються різними ігровими видами спорту (три групи спортсменів) і група фахівців економічних спеціальностей у кількості 15 чол., стаж роботи яких, складає більше 10 років. Група студентів, яка займається баскетболом, нараховувала 12 осіб, волейболом 14, футболом 11. Для визначення контрольних результатів з

фізичної підготовленості нами використовувалися наступні: вис на зігнутих руках, піднімання тулуба з положення лежачі, перехресні рухи руками. Реєстрація результатів за психофізіологічними тестами: проста зорово-моторна реакція, зорово-моторна реакція вибору, кількість набраних знаків за тестом «Stamina» відбувалася на комп'ютерному діагностичному комплексі «НС – Психотест». Критерієм для оцінки позитивного впливу занять спортивними іграми стало порівняння отриманих показників з фізичної і психофізіологічної підготовки студентів, які займаються ігровими видами спорту з результатами тестування досвідчених фахівців економічного профілю

Результати дослідження та їх обговорення. Великий вибір ігрових видів спорту, широке застосування фізичних вправ з елементами спортивних ігор, які входять до робочих програм фізичного виховання, дозволяють інтегровано впливати на розвиток важливих фізичних і психофізіологічних якостей необхідних у майбутній професійній діяльності (Бойчук, Ковцун, Короп, & Белявський, 2017).

Висока динамічність змін ігрових ситуацій вимагають від спортсмена швидкості і оперативності у прийнятті раціональних рішень, високого рівня прояву всіх видів реакцій (Помещикова, Кадигроб, Коваль, & Мальцева, 2016; Пустулякова, Болгар, & Павліченко, 2014), що в свою чергу позитивно впливає на роботу зорового аналізатора, функціональних систем організму, розвитку психофізіологічних функцій (концентрації уваги та усіх видів пам'яті, оперативного мислення), таких необхідних і важливих у майбутній професійній діяльності фахівця економічного профілю (Лутченко, Перевозникова, & Григорьев, 2016; Hopper, Fisher, & Munoz, 2008).

Результати щорічного опитування студентів I-IV курсу Сумського державного університету, яке проводиться із метою визначення мотиваційних інтересів студентів до занять спортивними іграми нами проведено у табл.1.

Кількість студентів, які бажають займатися спортивними іграми (%).

Ігрові види спорту	Бажаючі займатися у % від загальної кількості		Різниця у %
	2018 н.р.	2019 н.р.	
Бадмінтоном	2,36	3,72	1,36
Баскетболом	1,00	6,18	5,18
Волейболом	2,65	7,18	4,53
Гандболом	1,86	3,45	1,89
Футзалом	1,18	11,76	10,58

Отримані результати опитування студентів I-IV курсів СумДУ у 2019 н.р. вказують на позитивну динаміку змін у бажанні займатися улюбленою спортивною грою. Так, кількість студентів, які виявили бажання займатися бадмінтоном, збільшилася у порівнянні з минулим роком на 1,36 %, баскетболом – на 5,18 %, волейболом – на 4,53 %, гандболом – на 1,89 %, кількість бажаючих займатися футзалом – зросла на 10,58 %.

Позитивній динаміці змін у зацікавленості до занять спортивними іграми сприяли наступні фактори:

- 1) вільний вибір улюбленого виду спорту;
- 2) сучасні спортивні об'єкти;
- 3) зручне розташування спортивних споруд за місцем проживання студентів;
- 4) можливість займатися ігровою діяльністю у вільний час;
- 5) отримання повної інформації про роботу спортивних об'єктів;
- 6) оперативне висвітлення результатів проведених змагань.

Аналіз науково-методичної літератури (Бойчук, Ковцун, Короп, & Белявський, 2017; Горобей, Чалий, Дерябкина, & Самійленко, 2018; Грибан, 2014) дозволив визначити, що заняття спортивними іграми сприяють професійному становленню молодого фахівця. Дослідження вітчизняних науковців (Дяченко, Асаулюк, Маринчук, 2017; Круцевич, & Пангелова, 2016) переконливо доводять, що техніко-тактичні дії, які входять до змісту спортивних ігор (баскетболу, волейболу, футболу) розвивають такі важливі психофізіологічні якості, які необхідні для майбутніх працівників економічного профілю (Пилипей, & Шаповал, 2013):

- швидкість прийняття рішень (оперативне мислення);
- високу варіативність ситуацій;
- психофізіологічні реакції (проста і складна рухова реакція, реакція вибору, перемикання уваги, спостереження і т.п.);
- вміння переключатися і концентрувати увагу на одному або декількох об'єктах;
- вміння працювати в команді та приймати швидке спільне рішення для досягнення поставленої мети;
- вміння долати стресові ситуації;
- координацію, спритність, швидкість, витривалість та ін.

Для доповнення існуючої інформації і отримання кількісних показників, нами проведено контрольне тестування фізичних і психофізіологічних якостей студентів, які займаються різними ігровими видами спорту і спеціалістів економічного напрямку, стаж роботи яких складає більше 10 років.

Критерієм для оцінки позитивного впливу стало порівняння отриманих показників з фізичної і психофізіологічної підготовки. Аналізуючи результати контрольного тестування фізичних і психофізіологічних якостей студентів і спеціалістів економічного напрямку, можна зробити висновок, що середньостатистичні результати дослідження фізичних якостей спеціалістів за тестами: вис на зігнутих руках ($35 \pm 4,4$ с), піднімання тулуба з положення лежачи ($36 \pm 3,4$ повторень) виявилися нижчими ніж у студентів, які займаються баскетболом відповідно ($45 \pm 2,5$; $56 \pm 5,5$), волейболом ($51 \pm 4,6$; $63 \pm 4,9$), футболом ($47 \pm 4,4$; $65 \pm 3,8$) (табл. 2).

Середньостатистичні результати студентів, які займаються баскетболом і волейболом у вправі «Перехресні рухи руками» відповідно ($23 \pm 1,5$; $22 \pm 1,9$) виявилися

кращими, ніж у спеціалістів ($21 \pm 1,7$), у футболістів цей показник дорівнює $20 \pm 1,8$ повторенням і максимально наближений до модельного. Контрольні результати за тестами на концентрацію уваги «Червоно-чорні таблиці Шульте–Платонова» ($46,45 \pm 6,82$) і професійного тесту

«Stamina» ($181 \pm 27,1$) кращі у провідних фахівців економічних спеціальностей.

Підсумкові показники психофізіологічних реакцій за тестами «ПЗМР», «ЗМРВ» студентів, які займаються ігровими видами спорту перевершують аналогічні результати спеціалістів.

Таблиця 2

Результати контрольного тестування фізичних і психофізіологічних якостей студентів економічного профілю, які займаються різними ігровими видами спорту і працівників економічних спеціальностей

Назва тесту	Статистичні показники							
	Баскетболісти (n=12)		Волейболісти (n=14)		Футболісти (n=11)		Спеціалісти (n=15)	
	\bar{x}	S	\bar{x}	S	\bar{x}	S	\bar{x}	S
Вис на зігнутих руках, (с)	45,0	2,5	51,0	4,6	47,0	4,4	35,0	4,4
Тест Шульте-Платонова, (с)	51,40	5,43	53,43	5,76	55,44	6,82	46,45	6,82
Проста зорово-моторна реакція (ПЗМР), (м/с)	0,185	0,15	0,177	0,13	0,185	0,67	0,190	0,56
Зорово-моторна реакція вибору (ЗМРВ), (м/с)	0,355	0,15	0,329	0,14	0,369	0,49	0,378	0,69
Кількість набраних знаків за тестом «Stamina»	134	23,5	143	19,6	129	25,1	181	27,1
Піднімання тулуба з положення лежачи, разів за 1 хв. (рази)	56	5,5	63	4,9	65	3,8	36	3,4
Перехресні рухи руками, к-ть разів за 10 (с)	23	1,5	22	1,9	20	1,8	21	1,7

Отже проведений порівняльний аналіз контрольного тестування вказує на важливість використання спортивних ігор у процесі фізичного виховання студентської молоді.

Висновки.

1. Визначено позитивну динаміку змін показників у зацікавленості до занять спортивними іграми студентів у закладі вищої освіти. Кількість студентів, які бажають займатися бадмінтоном, збільшилася у порівнянні з 2018 н.р. на 1,36 %, баскетболом – на 5,18 %, волейболом – на 4,53 %, гандболом – на 1,89 %, кількість бажаючих займатися футболом – зросла на 10,58 %.

2. Порівняльний аналіз отриманих результатів з фізичної і психофізіологічної підготовленості спеціалістів економічних спеціальностей і студентів, які займаються

спортивними іграми дозволив визначити позитивний вплив занять спортивними іграми на формування фізичних і психофізіологічних професійно важливих якостей у майбутніх фахівців економічного профілю.

Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо у вдосконаленні процесу фізичного виховання студентської молоді засобами спортивних ігор (розробці комп'ютерних програм навчання ігровим видам спорту, методичних посібників, пошуку і підборі спеціальних фізичних вправ з елементами спортивних ігор, які мають кореляційний зв'язок з результатами психофізіологічної підготовленості досвідчених фахівців, у розширенні кола спортивних ігор, які входять до навчальних програм у закладах вищої освіти).

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної підтримки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Бойчук, Р.І., Ковцун, В.І., Короп, М.Ю., & Белявський, І.Л. (2017). Спортивні ігри в системі професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх фахівців нафтогазової справи. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*, (143), 259-262.
- Горобей, М.П., Чалий, О.С., Дерябкина, Т.В., & Самійленко, В.П. (2018). Спортивні ігри як важливий компонент здорового способу життя студентів. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*, 2, 9-11.
- Грибан, Г.П. (2014). Особливості фізичної підготовленості студентів вищих навчальних закладів України. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*, 1(118), 88-92.
- Дорохова, О.В., & Березовський, В.А. (2019). Спортивні ігри – ефективна форма фізичного виховання студентської молоді. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 3К (110), 181-184.
- Дубинська, О. Я. (2014). Удосконалення засобів професійно-прикладної фізичної підготовки для студентів економічних спеціальностей. *Матер. XIV Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених. – Суми: СумДУ ім. АС Макаренка*, 1, 67-71.
- Дяченко, А.А., Асаулюк, І.О., & Маринчук, П.І. (2017). Професійно-прикладна фізична підготовка студентів закладів освіти. *Зб. наукових праць. Переяслав-Хмельницький*, 11 (31), Ч. 3, 90-93.
- Круцевич, Т.Ю., & Пангелова, Н.Е. (2016). Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 3, 109-114.
- Лутченко, Н.Г., Перевозникова, Н.И., & Григорьев, Н.Н. (2016, February). Основные приоритеты и значение спортивных игр в профессиональном обучении студенческой молодежи. *Физическая культура и здоровье студентов вузов: материалы XII Междунар. науч.-практ. конф.*, 12, 86-88.
- Остапенко, Ю.О. (2015). Професійно-прикладна фізична підготовка студентів інформаційно-логічної групи спеціальностей. (Дис. канд. фіз. виховання та спорту). НУФВіС України, Київ.
- Остапенко, Ю. О., & Остапенко, В. В. (2019). Спортивні ігри як засіб підготовки фахівців інформаційно-логічної групи спеціальностей *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 3(110), 425-429.
- Помещикова, І.П., Кадигроб, Я.Г., Коваль, М.В., & Мальцева, Т.Н. (2016). Вплив рівня функцій уваги на ігрові показники баскетболістів 12-13 років. *Спортивні ігри*, 2, 44-46.
- Пилипей, Л.П. & Шаповал, М.С. (2013). Стан фізичної підготовленості студенток I курсу ВНЗ. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 2, 57-61.
- Пустулякова, Л.М., Болгар, М.А., & Павліченко, С.В. (2014). Спортивні ігри як активний метод формування професійно-прикладних якостей майбутніх медиків на заняттях з фізичного виховання зі студентами медичного ВНЗ. *Спортивні ігри*, 10, 32-35.
- Футорний, С.М., & Рудницький О. В. (2013). Характеристика стану здоров'я студентів вищих навчальних закладів. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 2, 99-105.
- Iermakov, S., Kozina, Z., Ceslitska, M., Mushketa, R., Krzheminski, M., & Stankevich, B. (2016). *Razrabotka kompyuternyih programm dlya opredeleniya psihofiziologicheskikh vozmozhnostey i svoystv nervnoy sistemyi lyudey s raznyim urovnem fizicheskoy aktivnosti. Zdorov'â, sport, reabilitaciâ*, 1, 14-19.

Hopper, C., Fisher, B., & Munoz, K. (2008). *Physical activity and nutrition for health*. Champaign: Human Kinetics, 374.

Стаття постувила до редакції: 06.04.2020.

Опублікована: 01.06.2020.

Аннотація. Остапенко Ю. А., Остапенко В. В. **Спортивные игры в профессиональном становлении студентов.** Для эффективного развития системы физического воспитания, подготовки студенческой молодежи к будущей профессиональной деятельности необходимо усиление качества учебного процесса по профессионально-прикладной физической подготовке. Одним из направлений улучшения процесса ППФП является формирование новых подходов, с использованием популярных спортивных игр, которые способствуют развитию физических и психофизиологических качеств, необходимых в будущей профессиональной деятельности. **Цель исследования** заключается в определении мотивационных интересов студентов к занятиям спортивными играми, и особенностей влияния игровых видов спорта на развитие профессионально важных физических и психофизиологических качеств в процессе обучения студентов. **Материал и методы исследования.** Методом анкетирования определены мотивационные интересы студентов I - IV курсов к занятиям спортивными играми. Для определения эффективности воздействия занятий спортивных игр на развитие профессионально важных физических и психофизиологических качеств нами исследовались три группы спортсменов, которые занимаются различными игровыми видами спорта и группа специалистов экономического профиля в количестве 15 чел., Стаж работы которых составляет более 10 лет. Группа студентов, которая занимается баскетболом, насчитывала 12 человек, волейболом 14, футболом 11. Для определения контрольных результатов по физической подготовленности нами использовались следующие тесты: вис на согнутых руках, поднимание туловища, из положения лежа, перекрестные движения руками. Регистрация результатов за психофизиологическими тестами: простая зрительно-моторная реакция, зрительно - моторная реакция выбора, количество набранных знаков по тесту «Stamina» проходила на компьютерном диагностическом комплексе «НС-психотест». Критерием для оценки положительного влияния занятий спортивными играми стало сравнение полученных показателей по физической и психофизиологической подготовки студентов, занимающихся игровыми видами спорта с результатами тестирования опытных специалистов экономического профиля. **Результаты исследования.** Сравнительный анализ итоговых результатов тестирования физических и психофизиологических качеств студентов, занимающихся игровыми видами спорта и специалистов экономического направления, убедительно указывает на целесообразность использования средств спортивных игр в процессе подготовки к будущей профессиональной деятельности. **Выводы.** Определена положительная динамика изменений показателей в заинтересованности к занятиям спортивными играми студентов в учреждении высшего образования. Количество студентов, желающих заниматься бадминтоном, увеличилась по сравнению с 2018 учебном на 1,36 %, баскетболом - на 5,18%, волейболом - на 4,53 %, гандболом - на 1,89 %, количество желающих заниматься футболом - выросло на 10,58 %. Сравнительный анализ результатов исследования физической и психофизиологической подготовленности студентов, занимающихся игровыми видами спорта с модельными результатами специалистов, дает возможность утверждать о целесообразности использования спортивных игр и их элементов в процессе физического воспитания студентов и будет способствовать качественной, более эффективной профессиональной подготовке будущих специалистов экономических специальностей.

Ключевые слова: спортивные игры; физическое воспитание; физические и психофизиологические качества; студенты.

*Ostapenko Y.O., Ostapenko V.V. Sports games in the professional becoming of students. It is stated that in order to provide an effective development of the physical education system as well as the preparation of students for future professional engagement, it is necessary to strengthen the quality of the educational process with professionally applied physical training. One of the ways to improve the PAPT process is the formation of new approaches using popular sports games that contribute to the development of physical and psychophysiological qualities required for future professional engagement. A goal of the research is to determine a motivation of students to play sports games, as well as peculiarities of the influence of the sports games on the development of professionally important physical and psychophysiological qualities in the learning process of students. **Material and research methods.** In order to determine the motivation of students of the 1-4 years of study who want to be involved in sports games, there was used a questionnaire method. Apart from that, in order to determine the efficiency of the impact of sports games on the development of professionally important physical and psychophysiological qualities, there has been conducted a study of three groups of athletes involved in various sports and a group of experts of economic majors consisting of 15 people, whose work experience exceeded 10 years. The group of students involved in basketball consisted of 12 people, those involved in volleyball of 14 people and those involved in soccer of 11 people. In order to determine the test results of physical activity, the following exercises have been used: bent suspension, raising the body from a prone lying position, cross movements with arms. Automatic logging of psychophysiological tests namely: a simple visual-motor reaction, a visual-motor choice-point behavior, and the number of typed characters according to the Stamina test was carried out on the computer diagnostic complex NS - Psychotest. A criterion used for assessing the positive impact of playing sports games was the comparison of the obtained indicators on the physical and psychophysiological training of students involved in playing sports with the test results of experts in economic fields. **Results.** A comparative analysis of the final test results of the physical and psychophysiological qualities of students involved in sports games with the experts of the economic fields, strongly suggests that it is appropriate to use sports games in preparation for future professional engagement. **Resume.** The article determines the positive dynamics of changes in indicators of students' engagement involved in playing sports games in higher education institutions. The number of students who want to play badminton has increased by 1.36% compared to the academic year of 2018, basketball - by 5.18%, volleyball - by 4.53%, handball - by 1.89%, the number of people who want to play soccer - increased by 10.58%. A comparative analysis of the results of the study of the physical and psychophysiological training of students involved in sports games with the model results of the different experts makes it possible to assert the expediency of using sports games and their elements in the process of physical education of students, and in a high-quality professional training of future experts of economic majors.*

Keywords: sports games; physical education; physical and psychophysiological qualities; students.

Reference

- Bojchuk, R.I., Kovcun, V.I., Korop, M.Ju., & Bjeljavs'kyj, I.L. (2017). Sportyvni igry v systemi profesijno-prykladnoi' fizychnoi' pidgotovky majbutnih fahivciv naftogazovoi' spravy [Sports games in the system of professional and applied physical training of future specialists of oil and gas affairs]. *Visnyk Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universytetu imeni T. G. Shevchenka*. Serija: Pedagogichni nauky. Fizychno vyhovannja ta sport [Journal of T.H. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. Physical education and sport], no. (143), 259-262. [in Ukrainian].
- Gorobej, M.P., Chalyj, O.S., Derjabkina, T.V., & Samijlenko, V.P. (2018). Sportyvni igry jak vazhlyvyj komponent zdorovogo sposobu zhyttja studentiv. [Sports games as an important component of students' healthy lifestyle]. *Problemy i perspektyvy rozvytku sportyvnyh igor i jedynoborstv u vyshhyh navchal'nyh zakladah* [Problems and prospects of sports games and martial arts development in higher educational institutions], no.2, 9-11. [in Ukrainian].
- Gryban, G.P. (2014). Osoblyvosti fizychnoi' pidgotovlenosti studentiv vyshhyh navchal'nyh zakladiv Ukrai'ny [Physical fitness features at students of higher educational institutions of

- Ukraine]. *Visnyk Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universytetu imeni T. G. Shevchenka*. Serija: Pedagogichni nauky. Fizychno vyhovannja ta sport [Journal of T.H. Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. Physical education and sport], no. 1(118), 88-92. [in Ukrainian].
- Dorohova, O.V., & Berezovs'kyj, V.A. (2019). Sportyvni igry – efektyvna forma fizychnogo vyhovannja students'koi' molodi [Sports games are an effective form of physical education for student youth]. *Naukovyj chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova* [Scientific journal of M. P. Drahomanov NPU], no. 3K (110), 181-184. [in Ukrainian].
- Dubyns'ka, O.Ja. (2014). Udoskonalennja zasobiv profesijno-prykladnoi' fizychnoi' pidgotovky dlja studentiv ekonomichnyh special'nostej [Improvement of professional and applied physical training facilities for economic students]. *Mater. XIV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. molodyh uchenyh. – Sumy: SumDU im. AS Makarenka*. [Materials of the XIV International scientific and practical conference of young scientists. - Sumy: A.S. Makarenko SumSU], 1, 67-71. [in Ukrainian].
- Djachenko, A.A., Asauljuk, I.O., & Marynychuk, P.I. (2017). Profesijno-prykladna fizychna pidgotovka studentiv zakladiv osvity [Professional and applied physical training for students of educational institutions]. *Zb. naukovyh prac'. Perejaslav-Hmel'nyč'kyj* [Collection of scientific works. Perejaslav-Khmelnitskyi], no. 11 (31), Ch. 3. 90-93. [in Ukrainian].
- Krucevyč, T. Ju., & Pangelova, N. E. (2016). Suchasni tendencii' shhodo organizacii' fizychnogo vyhovannja u vyshhyh navchal'nyh zakladah [Current trends concerning physical education in higher education institutions]. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja* [Sports herald of the Dnieper region], no. 3, 109-114. [in Ukrainian].
- Lutchenko, N.G., Perevoznikova, N.I., & Grigor'ev, N.N. (2016). Osnovnye priority i znachenie sportivnyh igr v professional'nom obuchenii studencheskoj molodezhi [The main priorities and importance of sports games in professional training of student youth]. *Fizicheskaja kul'tura i zdorov'e studentov vuzov: materialy XII Mezhdunar. nauch.-prakt. konf.* [Physical culture and health of students of higher education: materials of the XII International scientific and practical conference], 12, 86-88. [In Russian].
- Ostapenko, Ju.O. (2015). *Profesijno-prykladna fizychna pidgotovka studentiv informacijno-logichnoi' grupy special'nostej* [Professional and applied physical training of students of information and logic group of specialties]. *Dys. kand. fiz. vyhovannja ta sportu*. NUFViS Ukraïny, Kyïv. [in Ukrainian].
- Опис дисертації або автореферату дисертації: Semenov V. I. Mathematical modeling of the plasma in the compact torus. Dr. phys. and math. sci. diss. Moscow, 2003. 272 p. (In Russian, unpublished) Опис дисертації або автореферату дисертації: Semenov V. I. Mathematical modeling of the plasma in the compact torus. Dr. phys. and math. sci. diss. Moscow, 2003. 272 p. (In Russian, unpublished)
- Ostapenko, Ju.O., & Ostapenko, V.V. (2019). Sportyvni igry jak zasib pidgotovky fahivciv informacijno-logichnoi' grupy special'nostej [Sports games as means of training specialists of information and logic group of specialties]. *Naukovyj chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova* [Scientific journal of M. P. Drahomanov NPU], no. 3(110), 425-429. [in Ukrainian].
- Pomeshhykova, I.P., Kadygrob, Ja.G., Koval', M.V., & Mal'ceva, T.N. (2016). Vplyv rivnja funkcij uvagy na igrovi pokaznyky basketbolistiv 12-13 rokiv [Impact of the level of attention functions on game indicators of 12-13 year old basketball players]. *Sportyvni igry* [Sport games], no. 2, 44-46. [in Ukrainian].
- Pylypej, L.P. & Shapoval, M.S. (2013). Stan fizychnoi' pidgotovlenosti studentok I kursu VNZ [State of physical fitness at female students of the 1st course of HEI.]. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja* [Sports herald of the Dnieper region], no. 2, 57-61. [in Ukrainian].
- Pustuljakova, L.M., Bolgar, M.A., & Pavlichenko, S.V. (2014). Sportyvni igry jak aktyvnyj metod formuvannja profesijno – prykladnyh jakostej majbutnih medykyv na zanjattjah z fizychnogo vyhovannja zi studentamy medychnogo VNZ [Sports games as an active method of forming

- the professional and applied qualities of future doctors in physical education classes with students of medical HEI]. *Sportyvni igry* [Sport games], no. 10, 32-35. [in Ukrainian].
- Futornyj, S. M., & Rudnyc'kyj O. V. (2013). *Harakterystyka stanu zdorov'ja studentiv vyshhyh navchal'nyh zakladiv* [Description of state of health at students of higher educational institutions]. *Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu* [Theory and methods of physical education and sports], no. 2, 99-105. [in Ukrainian].
- Iermakov, S., Kozina, Z., Ceslitska, M., Mushketa, R., Krzheminski, M., & Stankevich, B. (2016). *Razrobotka kompyuternyh programm dlya opredeleniya psihofiziologicheskikh vozmozhnostey i svoystv nervnoy sistemyi lyudey s raznym urovnem fizicheskoy aktivnosti* [The computer program development to determine psychophysiological capabilities and properties of the nervous system of people with different levels of physical activity]. *Zdorov'â, sport, reabilitaciâ* [Health, sport, rehabilitation], no. 1, 14-19. [in Ukrainian].
- Hopper, C., Fisher, B., & Munoz, K. (2008). *Physical activity and nutrition for health*. Champaign: Human Kinetics, 374. [in Germany].

Відомості про авторів / Information about the Authors

Остапенко Юрій Олександрович: к. фіз. вих., ст. викладач кафедри фізичного виховання і спорту, Сумський державний університет: вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, Сумська область, 40000, Україна.

Остапенко Юрий Александрович: к. физ. восп., старший преподаватель кафедры физического воспитания и спорта, Сумской государственной университет: ул Римского-Корсакова, 2, Сумы, Сумская область, 40000, Украина.

Ostapenko Yurii Olexandrovich: *Ph.D., Senior Lecturer, Department of Physical Education and Sports, Sumy State University: 2 Rimsky-Korsakova St., Sumy, Sumy Region, 40000, Ukraine.*
orcid.org/0000-0002-9843-0230

E-mail: ostapenko1963@ukr.net

Остапенко Валентина Василівна: ст. викладач кафедри фізичного виховання і спорту, Сумський державний університет: вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, Сумська область, 40000, Україна.

Остапенко Валентина Васильевна: старший преподаватель кафедры физического воспитания и спорта, Сумской государственной университет: ул Римского-Корсакова, 2, Сумы, Сумская область, 40000, Украина.

Ostapenko Valentina Vasylivna: *Ph.D., Senior Lecturer, Department of Physical Education and Sports, Sumy State University: 2 Rimsky-Korsakova St., Sumy, Sumy Region, 40000, Ukraine.*
orcid.org/0000-0003-1771-3210

E-mail: v.ostapenko@uabs.sumdu.edu.ua